

POSTANOWIENIE

Dnia 13 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kuryło

w sprawie z wniosku K. F.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w P.
o wysokość emerytury górniczej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 13 stycznia 2021 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 czerwca 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w P. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 czerwca 2019 r., oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 kwietnia 2018 r., w sprawie o wysokość emerytury górniczej ubezpieczonego K. F..

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.: art. 51 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przez ich niewłaściwe zastosowanie w stanie faktycznym sprawy i przyznanie odwołującemu się prawa do ustalenia wysokości emerytury górniczej z zastosowaniem

przelicznika 1,8 do okresów pracy górniczej na stanowisku rzemieślnika zatrudnionego na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na zwałowarkach, wykonującego prace elektryczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń w okresach od dnia 1 sierpnia 1987 r. do dnia 25 stycznia 1988 r. i od dnia 1 lutego 1990 r. do dnia 30 listopada 2017 r. według wykazu dniówek stanowiącego załącznik do świadectwa pracy górniczej.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, że „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, tj. czy przodkiem w rozumieniu art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest również miejsce pracy zwałowarek (zwałowisko) i czy prace mechaniczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn oraz przy usuwaniu bieżących awarii i zapewnieniu ich sprawności są pracami przodkowymi, o których mowa w wyżej wymienionym przepisie?”

Ubezpieczony w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania lub jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

W tym kontekście wypada podkreślić, że podstawowym celem instytucji przedsądu jest ustalenie, czy w skardze kasacyjnej podniesiono okoliczności,

których rozważenie przez Sąd Najwyższy będzie wkładem w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni. Tylko wtedy wykazany zostaje publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147 oraz z dnia 9 listopada 2005 r., V CSK 70/05). Wymaganie dotyczące przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ma umożliwić stronie wnoszącej skargę kasacyjną przekonanie Sądu Najwyższego o istnieniu przesłanek, na których opiera się wstępne badanie skargi pod kątem przyjęcia jej (dopuszczenia jej) do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06). Dla spełnienia obowiązku określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest przedstawienie argumentacji przekonującej o potrzebie przyjęcia skargi do rozpoznania przez Sąd Najwyższy.

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., godzi się zauważyć, że powołując się na nią skarżący powinien przedstawić wyraźne wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie – wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Z przedstawionego przez wnoszącego skargę istotnego zagadnienia prawnego musi bowiem wynikać, jaki jest konkretny problem prawny, na czym polegają istotne wątpliwości (na przykład interpretacyjne). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Zagadnienie prawne musi przy tym mieć związek z rozpoznawaną sprawą, a jego rozwiązanie być niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący przywołał szereg orzeczeń Sądu Najwyższego odnoszących się do pojęcia „przodka” w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Trafnie dostrzegł przy tym, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego kwestionuje się zasadność rozszerzania samego pojęcia przodka wydobywczego, zauważając, że nie do zaakceptowania jest zapatrywanie, żeby miejsce przodka rozciągać na całą linię taśmociągów transportujących urobek, gdyż pojęcie przodka straciłoby swe znaczenie i tym sposobem nie można zaakceptować definicji „przodka”, która wynika z opinii naukowo-technicznych i obejmuje wszystkie czynności związane z transportem kopaliny, realizowane w ramach ruchu zakładu górniczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2011 r., I UK 395/10). Trzeba jednak również dostrzec, że jakkolwiek Sąd drugiej instancji nie przywołał orzeczeń Sądu Najwyższego, to z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wyraźnie wynika, iż w pełni uwzględnił wynikające z nich wnioski odnośnie do definiowania „innych prac przodkowych” w rozumieniu art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Stwierdził bowiem: „Inna praca w przodku to praca, która musi być ściśle związana z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego, polegającym na urobku i wydobywaniu kopaliny. Zdaniem Sądu odwoławczego, właśnie taką pracę w okresie objętym sporem wykonywał odwołujący się. Należy wskazać, że z uwagi na przeznaczenie technologiczne maszyn obsługiwanych przez odwołującego się w tym czasie, praca odbywała się na terenie „przodka eksploatacyjnego”, czyli tej części wyrobiska eksploatacyjnego, w której urabia się skałę, czyli węgiel brunatny i nadkład łącznie z kopalinami towarzyszącymi. Zadaniem odwołującego się było zapewnienie sprawności koparek i zwałowarek, a w razie potrzeby - usuwanie na bieżąco zaistniałych awarii. Obsługa ta wykonywana była zawsze w miejscu pracy tych maszyn, a często, jeżeli była taka możliwość, w trakcie ich normalnej pracy. Była to zatem bez wątpienia inna praca przodkowa”. Oznacza to, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzi potrzeba zdefiniowania pojęć „przodka” lub „innych prac przodkowych”.

W świetle powyższego należy uznać, że skarżący nie wykazał potrzeby interpretacyjnej aktywności Sądu Najwyższego, oczekując raczej dokonania

odmiennej od Sądów *meriti* oceny stanu faktycznego, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto stosownie do art. 98 w związku z art. 108 § 1 w związku z art. 398²¹ k.p.c.